

چشم انداز

قطعاتی برای گروه نوازی سنتور

علی بهرامی فرد

www.ketab.ir

چشم انداز

سرشناسه: بهرامی فرد، علی - ۱۳۶۰
عنوان و نام پدیدآور: چشم انداز : (قطعاتی برای گروه نوازی سنتور) پدیدآورنده: علی بهرامی فرد
مشخصات نشر: کرمان- نشر مانوش، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری: ۷۲ ص: پارتیسیون؛ ۲۹x۲۲ س.م.
شابم: ۹۷۹-۰-۹۰۱۴۵۷۶-۵-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: سنتور- پارتیسیون
موضوع: موسیقی ایران- پارتیسیون
رده بندی کنگره: MT۵۴۶/س۹ب۹ ۹۲ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی: ۷۸۹/۴
شماره کتاب شناسی ملی: ۳۰۸۰۸۲۴
تاریخ درخواست: ۱۳۹۱/۱۱/۲۶
تاریخ پاسخگویی: ۱۳۹۱/۱۱/۳۰
کد پیگیری: ۳۰۷۸۹۵۷

پدیدآورنده: علی بهرامی فرد
چاپ اول: زمستان ۱۳۹۱
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۷۰۰۰ تومان
طراح جلد: نسیم باباسنگانی
تایپ، تنظیم و صفحه آرایی: نسیم باباسنگانی
نت نویسی: بهمن بهرام، علی بهرامی فرد
کارشناس ادبی و ویراستار: فرزانه صدیقی
لیتوگرافی و چاپ: پیمان نوآندیش
شناسه کتاب مانوش: MP-MU-۰۰۵۱۰۱
شابم: ۹۷۹-۰-۹۰۱۴۵۷۶-۵-۲
دارنده گواهینامه های ISO۹۰۰۱-ISO۱۴۰۰۱-ISO۱۰۰۰۲

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

کرمان، میدان آزادی، مجتمع آریا، طبقه اول
تلفن: ۰۳۴۱-۲۴۵۷۸۱۴

دورنگار: ۰۳۴۱-۲۴۷۴۱۰۶

Website: www.manooshpub.com

Email: info@manooshpub.com

به یاد خورشید سنتور، استاد فرامرز پایور

www.ketab.ir

به نام زنده بیدار

با وجود آنکه طی چند دهه گذشته هم‌نوازی و چند صدایی در زمینه موسیقی دستگاهی ایرانی نقاط عطف و فرازهای قابل توجهی داشته و آثار ارزشمند متعددی توسط آهنگسازان و استادان موسیقی ایرانی خلق شده که در خاطر علاقه‌مندان این هنر نقش بسته؛ اما جز مواردی انگشت شمار پارتیتور این آثار منتشر نشده است.

بررسی دلایل عدم انتشار پارتیتورهای هم‌نوازی در موسیقی ایرانی از حوصله این مقال خارج بوده؛ اما این نکته واضح است که انتشار آثار آهنگسازی‌شده برای آنسامبل‌های مختلف، بهترین منبع و راهنما برای علاقه‌مندان و دانشجویان آهنگسازی برای آفرینش آثار جدید یا نقد و تحلیل آکادمیک موسیقی مکتوب است.

به این منظور تصمیم گرفتم در این مجموعه برگزیده‌ای از قطعاتی که برای گروه‌نوازی سنتور تصنیف کرده‌ام و برخی از آنها پیش از این طی کنسرت‌های متعدد با گروه سنتورنوازان اجرا و نیز در آلبوم "زبد ما" منتشر شده‌اند را در اختیار علاقه‌مندان قرار دهم.

به خصوص آنکه در سال‌های اخیر، همراه با تنوع ساخت سنتورهای با ابعاد مختلف، رژیستر صوتی گسترده‌تر و صدادهی متنوع، امکانات تازه‌ای در ترکیب سازهای خانواده سنتور با گستره‌ای بیش از شش اکتاو پدید آمده و نیز به واسطه رایج شدن استفاده از سنتورهای با تعداد خرک‌های بیشتر از نه، سهولت بیشتری در اجرای مرکب‌نوازی و مدگردی و نواخت آلت‌ره‌های هم‌اکتاو پدید آمده که همگی باعث ایجاد بستری ایده‌آل برای آهنگسازی موسیقی ایرانی شده است.

علاوه بر اینکه ویژگی‌های مطلوب دیگری نیز این آنسامبل را در موسیقی ایرانی منحصربه‌فرد می‌کند از جمله :

الف) - امکان کنترل یکنواخت دینامیک از ppp تا fff

ب) - تنوع و تکثر شیووش‌های ایجاد شده در این خانواده سازی

ج) - همگن بودن صدا در رژیسترهای متوالی سازها با ابعاد مختلف

د) - توانایی منحصر به فرد سنتور در اجرای جملات و موتیف‌های دارای پرش‌های بزرگ یا با سرعت بالا در عین سهولت اجرای فواصل متصل و تمپوهای آهسته.

مجموعه حاضر برگزیده ای از قطعاتی است که طی سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ برای گروه سنتورنوازان تصنیف کردم و از آنجا که نمونه تصویری این قطعات در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته، برآن شدم تا در گام نخست سه قطعه: "گریز"، "چشم انداز" و "صبح" را منتشر کنم و در آینده نیز سایر قطعاتی که برای این ترکیب صوتی و نیز گروه سازهای مضرابی تصنیف کرده‌ام را منتشر خواهم کرد.

چند نکته درباره این مجموعه

۱- مساله انتقال :

به شکل مرسوم، پسوند نام سنتور اشاره به صدادهی و انتقال صوتی آن دارد. برای مثال سنتور رایج در موسیقی دستگاهی، سنتور سل کوک و غیرانتقالی است. به این معنا که طول سیم روی خرک سوم ساز، با بسامد نت سل منطبق بوده و صدادهی ساز، عیناً منطبق با نت نوشته شده است.

به این ترتیب خرک سوم ساز لا کوک بسامد نت لا را تولید می کند.

مشابه سایر خانواده سازهای انتقالی، سنتور نیز بر مبنای طول سیم روی خرک سوم و مقایسه آن با ساز سل کوک، انتقال‌هایی به بالا یا پایین دارد

توضیح : شیوه نوتاسیون انتقالی برای سنتورهای غیر سل کوک - به ویژه در گروه‌نوازی - صرفاً از آن روست که نوازنده‌ای که به نت خوانی با ساز سل کوک عادت کرده، قطعات را با سازهای همراه با صدادهی انتقالی، بدون دغدغه حفظ نام جدید برای خرک‌ها اجرا کند یا به سهولت قابلیت دشیفر آن را داشته باشد.

برای مثال در حالی که صدادهی قطعات مجموعه حاضر نوای سل است ولی به جز سنتوربم، سرکلید سایر سنتورها دلالت بر میزان انتقال آنها به بالا یا پایین دارد.

به این ترتیب :

- ساز دو کوک ۱۱ خرک ، انتقال چهارم درست به بالا
- ساز لا کوک ۱۱ خرک ، انتقال دوم بزرگ به بالا
- ساز می کوک ۱۱ خرک انتقال سوم کوچک به پایین دارند

سنتور بم سل کوک در صورتی که با کلید سل نوشته شود انتقالی یک اکتاوی به پایین دارد اما اگر با کلید فا نوشته شود غیرانتقالی خواهد بود.

در زیر گستره صوتی، پوزیسیون‌ها و صدادهی این سازها ذکر شده است:

سنتور دو کوک ۱۱ خرک

محدوده نت نویسی

صدادهی

سنتور می کوک ۱۱ خرک

محدوده نت نویسی

صدادهی

سنتور لا کوک ۱۱ خرک

محدوده نت نویسی

صدادهی

سنتور باس سل کوک ۹ خرک

محدوده نت نویسی و صدادهی